

den højtærede Socialminister, hvis Interesse for Lovforslaget ogsaa giver sig ejendommelige Udtryk, vilde paadutte mig, men som jeg dog ikke betænker mig paa at vedkende mig, at jeg har sagt er i det store og hele et mønstergyldigt System for Arbejdsforholdenes Ordning.

Jeg tror i øvrigt ikke, at det ærede Medlem Hr. Dahlgaard kender saa meget til de Forsøg, der virkelig rundt om i dansk Industri og Haandværk er gjort for at komme videre frem i social Henseende. Den Maade, hvorpaa han ganske afgjort og med uhyre Overlegenhed lagde hele Ansvarret for, at man ikke var kommet videre, over paa Arbejdsgiverne alene, vidner tilstrækkeligt herom. Jeg vil gerne sige, at der er gjort mange Forsøg, og der gøres stadig Forsøg. Jeg tror, der er mindst lige saa megen social Forstaaelse, mindst lige saa stor Trang til at komme frem i den danske Industri som andre Steder, og hvis man som Følge af det udviklede Forhandlings- og Organisationssystem, man har, maaske ikke har saa megen Lyst og Trang og Tid til at bygge videre selvstændigt, kan Skylden i alt Fald ikke alene lægges hos Arbejdsgiverne.

Tværtimod, jeg tør sige uden at ville forklejne de danske Arbejdere — det har jeg taget Afstand fra allerede i Gaar —, at Sansen i den danske Arbejderstand for slige Forsøg har sandelig ikke været stor. Om det saa drejer sig om Byggekolonier, Indførelse af Interesseskontorer, Indførelse af hygiejniske Fremskridt, sociale Eksperimenter o. l., som man kender rundt om fra Verdens forskellige Lande, og som ogsaa er søgt indført i Danmark, saa har man set en Lunkenhed og en Vrangvillie fra Arbejdernes Side, ikke mindst fra deres Organisationers Side, som ikke vidner om, at det ærede Medlem Hr. Dahlgaard har Ret i at lægge Ansvarret paa Arbejdsgiverne alene.

Og for at dvæle et Øjeblik ved det af ham saa stærkt omtalte System for Udbyttedeling vil jeg blot sige, at ved det største, det mest lysende Eksempel herpaa, man har haft i Norden, nemlig Forholdene ved Chokoladefabrikken Freja i Kristiania, strandede denne Reform absolut paa Vrangvillie fra Arbejdernes Side, medens det er bekendt, at Ledelsen per-

sonlig havde gjort en stor Indsats og vilde bringe store Ofre for at udvikle denne Sag, som jeg nok tør sige var en Hjertesag for den paagældende meget fremragende Leder af denne Fabrik.

Efter at have betænkt den danske Arbejdsgiververden med sin uforgribelige Kritik vendte det ærede Medlem Hr. Dahlgaard sig til min beskedne Person og karakteriserede mine Udtalelser saaledes, at de var en Portion af den sædvanlige Dysterhed, hvormed jeg saa paa Verdensforholdene, tilsat en ny Blanding af Filosofi, Lyrik og Arbejdsgiverpolitik. For nogle Aar siden, medens det Parti, jeg har den Ære at tilhøre, stod i Samarbejde med Venstre, kunde de Udtalelser, som bl. a. jeg fremsatte her fra denne Talerstol om Verdensforholdene, specielt de økonomiske Forhold rundt om i Europa, ikke gøres tilstrækkelig mørke f. Eks. for det ærede Medlem Hr. Dahlgaards Partifælle, det ærede Medlem Hr. Rode. Den Gang kunde det ikke blive mørkt nok, for da havde man Brug fra radikal Side for de mørke Farver for at angribe Regeringen Neergaard for dens daværende Mangel paa Aktivitet i visse Henseender. Nu bliver Dysterheden Udslag af en Slags, skal vi sige, bedre Aandssvaghed eller en Slags daarlige lyriske Begavelse. Men jeg vil nu fastholde, at min Opfattelse af Verdensforholdene i Øjeblikket sætter jeg trostigt op baade imod det ærede Medlem Hr. Dahlgaards Viden og imod den højtærede Socialministers.

Det ærede Medlem kom selv lidt ud i det lyriske, synes jeg, idet han nævnte, at jeg havde omtalt de Faktorer, der grupperede sig henholdsvis om Wall Street som Kapitalens Højsæde paa den ene Side og om Moskva som Særkende for de russiske Forhold, og han sagde saa, at jeg burde vide, at begge disse Faktorer var lige langt fra danske Idealer. Nu tror jeg, at end ikke det ærede Medlem Hr. Dahlgaard vil paadutte mig at ville forsvare russiske Metoder og russiske Principper, men jeg synes jo nok, at der var et lille Tilløb til Tilsnigelse i det ærede Medlems Tale, en Tilsnigelse om at ville paadutte mig Wall Street og skubbe mig international Højfinans i Skoene. Jeg vil blot sige med Hensyn til Dollarhegemoniet og alt det, jeg